

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 16. april 2014
Sagsnr.: 99

./. Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering grundnotat om forslag til Kommissionens beslutning om tilladelse til markedsføring af fødevarer og foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret soja MON87708 under Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer (komitésag).

Forslaget forventes sat til afstemning i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH) den 24. april 2014.

En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Regeringen kan støtte forslaget.

Med venlig hilsen

Patrick Søndergaard

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen
Kemi og Fødevarekvalitet
Sagsnr.: 2013-29-25-07117/Depsagsnr: 25735
Den 16. april 2014
FVM 269

GRUNDMOTIV TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Kommissionens beslutning om tilladelse til markedsføring af fødevarer og foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret soja MON87708 under Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om godkendelse af genetisk modificeret soja MON87708 i henhold til GMO-forordningen. Godkendelsen vil gælde markedsføring af fødevarer og foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet af sojaen. Godkendelsen gælder ikke dyrkning i EU. Soja MON87708 har fået indsat genet dmo, der gør plantetolerant overfor ukrudtsmidlet dicamba. Soja MON87708 indeholder ikke antibiotikaresistens-markørgener. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) vurderer, at sojaen er lige så sikker som tilsvarende konventionelle ikke-genmodificerede sojamed hensyn til potentielle effekter på menneskers og dyrs sundhed og på miljøet ved de påtænkte anvendelser. De danske eksperter ved DTU Fødevareinstituttet, NaturErhvervstyrelsen og Nationalt Center for Miljø og Energi ved Århus Universitet er enige i denne vurdering. Forslaget forventes sat til afstemning den 24. april 2014. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Regeringen konstaterer således, at der ikke er fagligt eller juridisk grundlag for at modsætte sig en godkendelse og kan støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om tilladelse til markedsføring af genetisk modificeret soja MON87708 efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foder (GMO-forordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i GMO-forordningens artikel 7 og 19. Beslutningen træffes på grundlag af et forslag fra Kommissionen, som forelægges Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH).

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Den Stående Komité for Fødevarerækæden og Dyresundhed (SCoFCAH). Afgiver Den Stående Komité for Fødevarerækæden og Dyresundhed (SCoFCAH) en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Opnås der ikke kvalificeret flertal for forslaget i Den Stående Komité for Fødevarerækæden og Dyresundhed (SCoFCAH), vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen indenfor to måneder kan forelægge Den Stående Komité for Fødevarerækæden og Dyresundhed (SCoFCAH) et ændret forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslaget for appelkomitéen. Afgiver appelkomitéen med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appelkomitéen med kvalificeret flertal en positiv udtalelse eller ingen udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Fødevarerækæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 24. april 2014.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der er tale om gennemførelsesbestemmelser til en allerede gældende retsakt.

Formål og indhold

I juni 2007 indsendte Monsanto en ansøgning om godkendelse af soja MON87708 til fødevarer- og foderbrug (ikke dyrkning) samt import og forarbejdning i henhold til reglerne i GMO-forordningen.

Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) har i oktober 2013 vurderet ansøgningen om godkendelse og har udtalt, at soja MON87708 er lige så sikker at anvende som tilsvarende ikke-genmodificeret soja med hensyn til potentielle effekter på menneskers og dyrs sundhed og på miljøet ved de påtænkte anvendelser.

Soja MON87708 har fået tilført genet dmo, der gør planten tolerant over for ukrudtsmiddel dicamba. MON87708 soja indeholder ikke antibiotikaresistens-markørgener. Den sundheds- og ernæringsmæssige kvalitet af soja MON87708 adskiller sig ifølge ansøgningen ikke fra konventionel (ikke genmodificeret) soja. Udover dokumentation for den sundheds- og ernæringsmæssige kvalitet af sojaen var ansøgningen i henhold til reglerne ledsaget af et forslag til miljømæssig overvågning.

Godkendelsens omfang

Kommissionens forslag lægger op til, at der gives tilladelse til import, forarbejdning og markedsføring af fødevarer og foderstoffer, der indeholder, består af eller er fremstillet af soja MON87708. Ifølge den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA's) udtalelse kan den genmodificerede soja anvendes til de ansøgte formål til fødevarer- og foderbrug på samme måde som konventionel soja. Godkendelsen omfatter ikke dyrkning af sojaen i EU.

Markedsføringen af sojaen vil kunne ske fra datoen for offentliggørelse af en eventuel beslutning om godkendelse i EU-Tidende. Beslutningen vil gælde i 10 år fra denne dato. Såfremt importmuligheden ønskes opretholdt efter udløb af 10 års fristen, vil der skulle ansøges om re-godkendelse.

Mærkning

Produkter til fødevarer- eller foderbrug, der indeholder, består af eller er fremstillet af soja MON87708 skal i henhold til forslaget mærkes til den endelige forbruger med "genetisk modificeret soja" eller "fremstillet af genetisk modificeret soja".

Miljømæssig overvågning

Ifølge den miljømæssige overvågningsplan skal ansøgeren via de etablerede netværk af industriorganisationer sørge for, at der indsamles oplysninger om potentielle uønskede effekter af anvendelsen, og at der tages passende forholdsregler for at forhindre spild af spiredygtige kerner med videre i henhold til den generelle plan for miljømæssig overvågning af genmodificeret soja. Det påhviler ansøgeren årligt at afrapportere herom til Kommissionen.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

En vedtagelse af forslaget kræver ikke implementering og har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark, idet området overordnet er reguleret af en forordning, og dermed er reglerne umiddelbart anvendelige i Danmark. De enkelte beslutninger er rettet til bestemte virksomheder og umiddelbart gældende for disse.

Konsekvenser

Forslaget har ikke samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser og indebærer ikke administrative byrder for erhvervet eller offentlige myndigheder.

Med hensyn til de sundheds- og miljømæssige konsekvenser af anvendelsen af soja MON87708 konkluderer den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) i sin udtalelse, som blev offentliggjort den 3. oktober 2013, at sojaen er lige så sikker som tilsvarende konventionelle ikke-genmodificerede soja med hensyn til potentielle effekter på menneskers og dyrs sundhed og på miljøet ved de påtænkte anvendelser. Vurderingen i forbindelse med godkendelsen i EU omhandler sikkerheden af de produkter, der ønskes markedsført, og ikke hvorvidt der er en nyttevirkning heraf.

Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) vurderer desuden, at den af virksomheden fremsendte generelle miljømæssige overvågningsplan er i overensstemmelse med de påtænkte anvendelser af sojaen.

Indholdet af de nye proteiner, der dannes i soja MON87708 som følge af genmodificeringen, vurderes af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) som værende sundhedsmæssigt uproblematisk.

DTU Fødevarerinstitutet har ligeledes vurderet det fremsendte ansøgningsmateriale. DTU Fødevarerinstitutet kan tilslutte sig den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA's) vurdering af, at soja MON87708 er lige så sikker som konventionel soja i relation til ernærings- og sundhedsmæssige aspekter. Det er DTU Fødevarerinstitutets vurdering, ud fra det fremsendte materiale, at der er foretaget alle de relevante analyser og målin-

ger, der er nødvendige for at vurdere, om soja MON87708 kan anvendes som ansøgt. DTU Fødevarerinstitutionen oplyser desuden, at den fremsendte analysemetode for sojaen er testet af EU's Fælles Referencelaboratorium og fundet egnet.

Miljøstyrelsen har i forbindelse med den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritets (EFSA's) høring af miljømyndighederne, forud for offentliggørelsen af den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritets (EFSA) udtalelse om sojaen, sendt sagen til de danske eksperter i NaturErhvervsstyrelsen, DTU Fødevarerinstitutionen og Nationalt Center for Miljø og Energi ved Århus Universitet, som samlet har vurderet, at der ikke vil være miljømæssige konsekvenser af import af soja MON87708, når den anvendes til andre formål end dyrkning.

NaturErhvervsstyrelsen vurderer, at den fremlagte overvågningsplan er tilstrækkelig på nuværende tidspunkt, indtil der er opnået praktisk erfaring med MON 87708-sojaen. Så snart der opnås erfaring med import af MON 87708 sojaen til EU, bør myndighederne kontrollere at overvågningsplanen overholdes, samt tage stilling til om den evt. skal justeres.

Ifølge NaturErhvervsstyrelsen og Nationalt Center for Miljø og Energi ved Aarhus Universitet kan det ikke udelukkes, at der vil kunne forekomme enkelte planter af soja MON87708 som følge af frøspild i forbindelse med håndteringen af importerede sojabønner. Sojabønner har dog kun ringe mulighed for at spire eller overleve under nordeuropæiske forhold, da de er temmelig varmekrævende. Da soja ikke har vilde slægtninge i Europa, vil der ikke være risiko for spredning af gener fra MON87708-soja til den vilde natur.

På den baggrund skønnes forslaget ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer finder, at Danmark bør stemme for godkendelsen i lyset af, at EFSA vurderer, at den pågældende soja ikke udgør nogen risiko for menneskers og dyrs sundhed og for miljøet. Adgang til at kunne indkøbe foder på verdensmarkedet er helt afgørende for konkurrenceevnen i dansk og europæisk husdyrproduktion.

Miljøbevægelsen NOAH protesterer mod tilladelsen af en række årsager. Blandt andet nævnes, at produkterne ikke er påvist sundhedsmæssigt forsvarlige, idet der blandt andet mangler langtidsforsøg med dyr. Der er desuden ifølge organisationen stor folkelig modstand mod brug af GMO i Danmark. Det nævnes, at import af GMO-afgrøder støtter brugen af GMO i udviklingslande. Dette kan ifølge NOAH give øget brug af pesticider og øget forurening, generere resistent ukrudt og skadedyr og medføre øgede omkostninger for landmanden i de lande, hvor dyrkningen foregår. Miljøbevægelsen anbefaler, at forsigtighedsprincippet anvendes og Danmark stopper al import af GM-afgrøder og fødevarer indeholdende GM-afgrøder grundet utilstrækkelig forskning, sundhedsrisici og konsekvenser for miljøet, hvor de dyrkes. Miljøorganisationen er desuden bekymret for, at

godkendelse af den dicamba-resistente soja vil medføre, at der senere gives godkendelse til brug af pesticidet dicamba i EU.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at afgørelser vedrørende tilladelse til at anvende genmodificerede afgrøder skal træffes på baggrund af en sundheds- og miljømæssig risikovurdering, som fastsat i GMO-forordningen.

Den sundheds- og miljømæssige vurdering af soja MON87708 giver ikke danske og internationale eksperter anledning til bemærkninger.

Der er ikke krav i lovgivningen om, at ansøgere skal redegøre for den samfundsmæssige nyttevirkning af GMO'er. Dette aspekt indgår ikke i kriterierne for godkendelse ifølge forordningen.

Regeringen noterer sig, at betingelserne for opnåelse af en godkendelse er opfyldt og, at der på den baggrund ikke er fagligt eller juridisk grundlag for at modsætte sig en godkendelse. Regeringen kan støtte forslaget.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger ikke oplysninger om andre medlemsstaters holdninger til forslaget. Hittidige afstemninger blandt medlemsstaterne om godkendelse af GMO'er under GMO-forordningen har hverken vist et kvalificeret flertal for eller imod. Det forventes, at afstemningen om forslaget i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH) vil give samme resultat. Forslaget kan på den baggrund forventes at blive sendt til appel-komitéen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.